

Opfølgning på Rigsrevisionens beretning – grundprincipper for arbejdet

Baggrund

Foreliggende notat er en fortsættelse af notatet *Statistisk fremvisning af globale verdensmål indikatorer – opfølgning på Rigsrevisionens beretning*. I Rigsrevisionens ”beretning om ministeriernes arbejde med FNs verdensmål”, af oktober 2020 vurderes det, at Danmarks Statistiks arbejde med verdensmålene generelt har været tilfredsstillende. Det bemærkes dog samtidig, ”at Danmarks Statistiks hjemmeside ikke indeholder en formidling, der hjælper offentligheden på vej i analysen af, om Danmarks status i forhold til verdensmålene udvikler sig i den ønskede retning”.

Foreliggende notat skitserer grundprincipper for et system, der skal hjælpe offentligheden på vej i analysen af, om Danmarks status i forhold til verdensmålene udvikler sig i den ønskede retning.

Om metoden

Antallet af Verdensmål-indikatorer, bredden af områder de dækker samt udfordringer med entydigt at kvantificere mange af indikatorerne gør, at det er vanskeligt at fastsætte en ’one size fits all’ principper for angivelse af udviklingen inden for de enkelte indikatorer. Derfor bør nedenstående principper opfattes som et forslag til et opfølgningssystem og et bud på, hvordan dette system kan se ud. Danmarks Statistik er derfor åben for en dialog om efterfølgende tilpasninger af opfølgningssystemet.

Første udkast til principper for opfølgningssystemet blev præsenteret for Partnerskab for SDG-data i september 2021 og de modtagne kommentarer blev taget til efterretning. Sidenhen gennemførte Danmarks Statistik en dialogrunde blandt udvalgte medlemmer af Partnerskabet. De foreliggende grundprincipper bør opfattes som et resultat af Danmarks Statistiks udspil og den efterfølgende dialog med interessenterne.

Nedenstående forslag sigter på at efterleve Rigsrevisionens.

Kriterier for beskrivelse af indikatorudvikling:

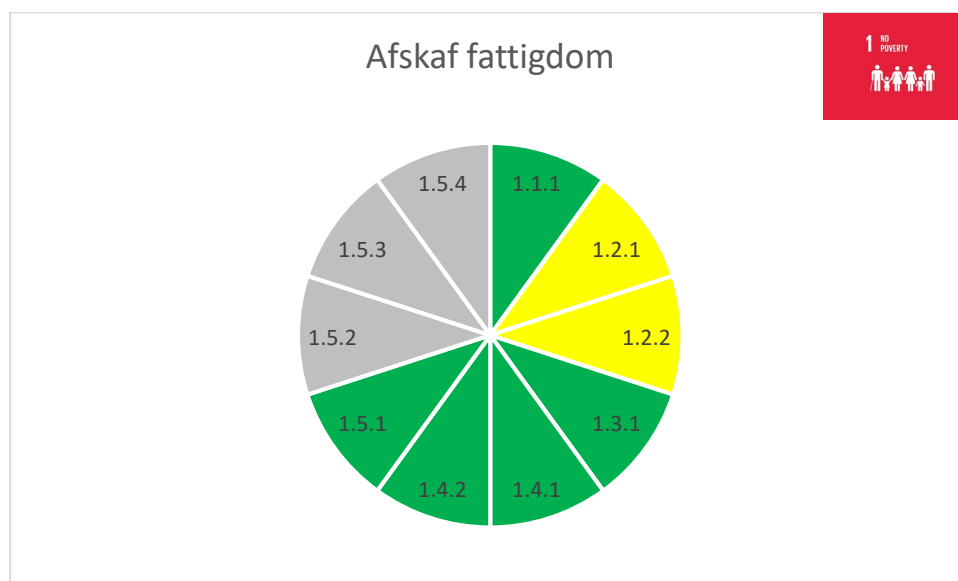
Måden, hvordan udvikling i verdensmål bør vises på, har været til genstand for en bred drøftelse med interessenter. Der var især to tilgange, der var fremtrædende i drøftelsen: fremvisning ved hjælp af pile eller fremvisning ved hjælp af ’trafiklys’. Begge tilgange dækker i de store træk over samme tendens: positiv-, neutral-, negativ udvikling, men der kan være forskelle i brugeres opfattelse af tilgangene. Der er en række argumenter, der taler både for og imod de 2 tilgange. Danmarks Statistik vil foreslå, at ’trafiklys’ for nærværende bruges til at belyse udviklingen i Verdensmålene. Det foreslås endvidere, at første opfølgning på Rigsrevisionens beretning publiceres som et pdf-dokument og offentliggøres som eksperimentel statistik.

Efterfølgende bliver det igen åbnet for kommentarer om, hvorvidt denne belysning lever op til formålet eller om trafiklys bør erstattes med en anden form for formidling, herunder pile.

Trafiklys i denne kontekst bør fortolkes som følgende: grønt – udvikling vurderes som positiv, gult – udvikling er vanskelig at fastsætte, rød – udvikling vurderes som negativ, grå – data foreligger ikke, eller indikatorer er globale i sin karakter og kan ikke opgøres for Danmark. Nedenstående kriterier angiver mere specifikke principper for fremvisning af udviklingen i Verdensmål:

1. Udviklingen i Verdensmål vil fremvises som lagkagediagrammer på målniveau. Dvs. ét lagkagediagram svarer til ét Verdensmål. Farven på hvert 'stykke' af lagkagediagrammet vil svare til den farve, som de enkelte indikatorer vurderes til.
2. Danmarks Statistik vil, som vurderingsgrundlag for angivelse af farven på indikatorer, anvende eksisterende data for Verdensmål.
3. Der vil udelukkende fokuseres på udvikling i indikatorer (positiv, negativ eller neutral retning) og ikke, hvorvidt de udstukne mål kan nå inden 2030. Det overvejes, hvorvidt det fremover bør udstikkes kriterier for vurdering af, hvorvidt de udstukne mål kan nå inden 2030. Her er Danmarks Statistik i dialog med en række interessenter, herunder DTU.
4. 2015 betragtes som basisår. Udviklingen beskrives som forskellen mellem basisåret og det seneste år, hvor data foreligger. Flere datapunkter mellem basisåret og det seneste tilgængelige år spiller ingen rolle i beskrivelsen af udviklingen. Hvis data for 2015 ikke findes, besluttet basisåret på baggrund af de data, der foreligger.
5. I tilfælde af, indikatorer består af disaggregeringer, såsom køn eller alder, fastsættes udviklingen ud fra totalen. Disaggregeringer bliver dog vist i de underliggende tabeller/figurer.
6. Der er en del indikatorer, der får anmærkning '100 pct.' (fx alle er dækket), '0 pct.' (fx ingen er ramt) eller 'flueben' (fx betingelsen er opfyldt). Disse vurderes, som opfyldte og får grøn farve. Samtidig skrives der en anmærkning om, at disse indikatorer er 'statiske' dvs. at der ikke forventes udvikling på området. Eksempler herpå kan være elektrificering, adgang til rent vand eller gratis uddannelse.
7. Der er enkelte indikatorer som måles i penge, som ikke er deflaterede. Dette vil som minimum kræve en metodebemærkning.
8. Der er indikatorer, der er politiske i sin natur og det kan være vanskeligt at vurdere, hvornår en udvikling kan beskrives som positiv. Det foreslås, at et relevant ministerium/styrelse kontaktes i disse tilfælde.
9. Da 'a', 'b' og 'c' delmål/indikatorer omhandler værktøj til at opnå de resterende indikatorer, udelades disse fra denne analyse.

Eksempler på, hvordan udviklingen i indikatorerne belyses:

1.1.1 Andel af befolkningen, som lever under den internationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn, aldersgruppe, beskæftigelsesstatus og geografisk placering (by/land)

Alle i Danmark har dog ret til sociale ydelser, der er væsentlig højere end den ekstreme fattigdomsgrænse.	0%	●

1.2.1 Andel af befolkningen, som ligger under den nationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn og aldersgruppe

Indikatorens komponenter er ikke entydige mht. udviklingen i indikatoren		●

1.2.2 Andel af mænd, kvinder og børn i alle aldre, som lever i fattigdom i alle dens dimensioner i henhold til de nationale definitioner

Indikatorer om national fattigdom er alle samlet under delmål 1.2.1. Danmarks Statistik afventer arbejdet med en ny national fattigdomsdefinition. I det omfang der kommer en officiel dansk fattigdomsdefinition vil denne blive præsenteret under 1.2.1 og de fattigdomsindikatorer, som ikke direkte overlapper hermed vil blive præsenteret under 1.2.2.	!	●

1.3.1 Andel af befolkningen, der er dækket af sociale sikringsystemer/nedre grænser, opdelt på køn, og med fokus på især børn, arbejdsløse, ældre, personer med handicap, gravide kvinder, nyfødte, arbejdsskaderamte personer, de fattige og de udsatte

Alle borgere i Danmark har adgang til et socialt sikkerhedssystem (sociale sikringsydelser).	100%	

1.4.1 Andel af befolkningen, der bor i husstande med adgang til basale service ydelser

Det vurderes at mere end 99% danske husstande har adgang til rindende vand inden for 30 minutters gang, toilet faciliteter, basale hygiejne faciliteter til for eksempel håndvask, elektricitet, afhentning af affald, veje, basal sundhedspleje og uddannelse. IT-undersøgelsen har de seneste år vist at mellem 93 og 98 pct. af husstande med 16-74 årige har adgang til internettet.	100%	

1.4.2 Andel af den samlede voksne befolkning, der har sikre jordrettigheder, (a) juridisk anerkendt dokumentation på dette, og (b) som opfatter deres ret til jord som sikker, opdelt på køn og type af jordrettigheder

Befolkningens lige adgang til jordrettigheder er dokumenteret i tinglysningsloven af 1927. Danmark udarbejder dog ikke kontinuerlig og officiel statistik om opfattelsen af jordrettigheder.		

Eksempel for indikator med tal:

2.3.2 Gennemsnitlig indkomst for små-skala fødevareproducenter, opdelt på køn og status som oprindelige folk.

Landmænd og fiskere (gnst. indkomst) i alt (kr.)	2015	2019	
	299 395	348 218	